

Een soepele overgang van kind naar volwassene

Van 18- naar 18 +

Gemeente Hilversum
Oktober 2018

Inhoud

0. Samenvatting.....	3
1. Aanleiding.....	3
2. Omschrijving van kwetsbare jongeren	5
3. Analyse	7
4. Speerpunten en activiteiten.....	10
5. Financiering	13
6. Monitoren en evalueren	16

0. Samenvatting

Dé kwetsbare jongere bestaat niet. Jongeren kunnen zich in een kwetsbare positie bevinden door een opeenstapeling van problemen op verschillende leefdomeinen, al dan niet in combinatie met een beperkt steunend netwerk. Veelal gaat het om een combinatie van factoren waardoor deze jongeren kwetsbaar zijn.

In Nederland krijgt iedereen die 18 jaar wordt van de ene op de andere dag meer verantwoordelijkheden. Voor sommige kwetsbare jongeren leiden deze veranderingen tot (meer) problemen met school, een woonplek, relaties, inkomen en/of (psychische) zorg.

De gemeente Hilversum wil deze jongeren een steviger start geven aan het begin van hun toekomst.

Dit willen we doen door in te zetten op de volgende speerpunten:

- *financiën op orde en aanpak schulden
- *jongeren blijvend in beeld en indien nodig passende ondersteuning
- *jongeren gaan naar school of werk.

In de gemeente Hilversum ondersteunen verschillende samenwerkingspartners als Versa, de jeugdconsulenten van het Sociaal plein, Jeugd en Gezin, Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), zorgorganisatie Youké, Leger des Heils, onderwijs en andere partijen deze jongeren.

Deze notitie geeft eerst een omschrijving van kwetsbare jongeren. Vervolgens een analyse met knelpunten en daarna op welke speerpunten we inzetten. De activiteiten die hieronder vallen zijn niet allemaal nieuw, veel loopt al (vanuit verschillende beleidsprogramma's), en sommige activiteiten versterken we. De nieuwe activiteiten worden al gedekt vanuit diverse beleidsprogramma's (schuldhelpverlening, jeugd) en er worden derhalve geen extra financiën gevraagd voor de uitvoering van deze notitie.

We zien dit als een groeidocument. We gaan nog met jongeren zelf in gesprek om deze notitie waar nodig aan te scherpen en te verrijken.¹

1. Aanleiding

Zorg voor de jeugd tot achttien jaar is vanaf 2015 een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Vanaf achttien jaar is een jongere met de een op de andere dag aansprakelijk en beslissingsbevoegd om eigen keuzes te maken (zie bijlage). Veel jongeren worden stapje bij stapje zelfstandiger en volwassen en krijgen bij dit proces voldoende steun en begeleiding van hun ouders en netwerk. Circa 15% van de jongeren tussen 16-27 jaar heeft hier meer moeite mee doordat zij zich in een kwetsbare positie bevinden door individuele problematiek en/of beperkte steun uit hun netwerk, bijvoorbeeld door een verstoorde gezinssituatie. De veranderingen die gepaard gaan met het volwassen worden kunnen leiden tot (nog meer) problemen met school, werk, een huis, hoge schulden, of (psychische) zorg. De gemeente Hilversum wil deze jongeren de juiste ondersteuning geven bij de voorbereiding op hun toekomst.

De gemeenteraad van Hilversum heeft in november 2017 het college via een motie verzocht² om met behulp van de handreiking van de VNG van 18- naar 18+ een notitie op te stellen met een omschrijving van de doelgroep, een analyse van de lokale situatie, en voornemens om te komen tot een hulpverleningsaanbod om deze kwetsbare jongeren een steviger start te geven aan het begin van hun volwassenheid. Het uitgangspunt daarbij is om samen met deze kwetsbare jongeren dat toekomstplan op te stellen.

¹ Deze gesprekken worden eind 2018 gepland.

² Motie 17-71 'Zorg 18+ers' gemeenteraad Hilversum.

Parallel hieraan loopt het door het rijk geïnitieerde landelijke actieprogramma [“Zorg voor de Jeugd”](#)³, waarbij een van de actielijnen is ‘Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden’. Met de regio Gooi en Vechtstreek werken we dit uit bij de aanvraag van het Transformatiefonds Jeugd.

³Landelijk is er aandacht voor dit onderwerp. Zo is onlangs de pleegzorgleeftijd verlengd tot 21 jaar. Ook is 21 september 2018 de Motie Klaver aangenomen, waarin de regering wordt gevraagd in te gaan op de vraag wat gemeenten nodig hebben om de wettelijk geregelde verplichtingen tot het verlenen van jeugdhulp tot 23 jaar na te komen en de budgettaire consequenties daarvan, en de Kamer hierover te informeren.

2. Omschrijving van kwetsbare jongeren

In dit hoofdstuk geven we een omschrijving van de doelgroep. Voor circa 85% van de jongeren verloopt de overgang naar volwassenheid, met wat vallen en opstaan, prima. Zij ervaren geen problemen en/of krijgen hierbij voldoende steun van familie, vrienden en hun netwerk. Zij hebben een vangnet. Er zijn ook jongeren die zich in een kwetsbare positie bevinden. Dit is ongeveer 15% van alle jongeren tussen de 16 en 27 jaar. De kwetsbaarheid is omdat ze op een of meerdere leefdomeneinen problemen hebben, te denken valt aan: leren, werken, sociale relaties, inkomen, woonplek, zelfstandigheid. Naast problemen op deze terreinen is er ook niet altijd een ondersteunend netwerk in de nabije omgeving.⁴ Veelal gaat het om een combinatie van factoren die kwetsbaar maken.

Over het algemeen kunnen we stellen dat het gaat om een balans tussen zogenaamde beschermende factoren (een stabiele gezinssituatie, diploma's, etc) en risicofactoren (verstoorde gezinssituatie, voortijdig schoolverlaten, licht verstandelijke beperking etc). Jongeren zijn meer kwetsbaar als de beschermende factoren niet meer opwegen tegen de risicofactoren.

Bovendien verwacht de samenleving op basis van leeftijd van 18 jaar dat jongeren zichzelf redden, terwijl het per jongere verschilt hoe zelfredzaam en volwassen hij of zij is. De kalenderleeftijd en sociaal emotionele leeftijd komen niet altijd overeen.⁵ Soms is er ook sprake van zelfoverschatting, jongeren denken alles zelf te kunnen of zijn hulpverleningsmoe. We gaan dieper in op de knelpunten in het volgende hoofdstuk.

De handreiking van de VNG 'Van 18-min naar 18-plus' benoemt enkele groepen jongeren die mogelijk ondersteuning kunnen gebruiken.⁶ Duidelijk is dat dé kwetsbare jongere niet bestaat. Men kan daarbij denken aan tienermoeders, gepeste kinderen, geradicaliseerde jongeren, jongeren met ernstige leerproblemen, enzovoorts. De volgende opsomming is niet uitputtend, maar geeft wel een beeld van de brede definitie van kwetsbare jongeren.

Over welke jongeren gaat het?

- Jongeren die probleemgedrag vertonen;
- overbelaste jongeren (psychische, persoonlijke, en ontwikkelingsproblemen, soms meervoudig);
- Jongeren met een licht verstandelijke beperking;
- Dak- en thuisloze jongeren en zwerfjongeren;
- Voortijdig schoolverlaters;
- Thuiszitters (jongeren die zonder verlof niet naar school gaan);
- Zwerfjongeren
- Jonge vluchtelingen en asielzoekers;
- Werkloze jongeren (bijstand, uitkering, Wajong);
- "Uit beeld" jongeren (geen werk of startkwalificatie)
- jongeren die uit de gesloten jeugdzorg komen
- pleegkinderen

Voor de gemeente Hilversum hebben we hieronder een aantal categorieën in beeld gebracht. (zie tabel 1).

⁴ NJI (2018) Beter in beeld. Jongvolwassenen na jeugdbescherming en jeugdreclassering. Hoe cruciaal een steunend netwerk/vangnet is, is ook te zien op www.spirit.nl/big5

⁵ Deze periode kenmerkt zich door een focus op korte termijn, experimenteren, identiteitsvragen. Bovendien ontwikkelen de hersenen zich nog volop tot het 25^e levensjaar.

⁶ In aanvulling daarop hebben wij beleid en uitvoering geconsulteerd, de Adviesraad Sociaal Domein, lokale buurtcoördinatoren, welzijnsorganisaties, het Regionaal Bureau Leerplicht en Jeugd en Gezin.

Tabel 1. Jongeren van 17-27 jaar in Hilversum

Jongeren in Hilversum		Aantal
17-27 jaar totaal aantal jongeren		10917
17-18 jaar ⁷		1000-1100
	Ontvangt geïndiceerde jeugdhulp via het Sociaal Plein	63
	Persoons Gerichte Aanpak (PGA)-jongeren ⁸	18
	Thuiszitters ⁹	16
18-23 jaar	Verlengde geïndiceerde jeugdhulp ¹⁰	114
	Bankzitters ¹¹	60
	Voortijdig schoolverlaters ¹²	109
17-27 jaar	Vluchteling	179
18 - 27 jaar	Bijstandsuitkering ¹³	212
16-27 jaar	Zwervend in regio Gooi en Vecht	20-30

Waarschijnlijk is er sprake van overlap tussen de groepen, maar deze overlap kunnen wij niet concretiseren vanwege de privacywetgeving.¹⁴ Overigens geldt niet dat iemand uit deze categorie zich per definitie in een kwetsbare positie bevindt.

⁷ Gebaseerd op gemiddelde cijfers van 2015, 2016 en 2017.

⁸ Bij de PGA-lokaal gaat het om complexe casuïstiek op het gebied van overlast en/of criminaliteit in combinatie met zorg. De persoonsgerichte aanpak is een aanpak, waarin een integraal op de persoon én met aandacht voor zijn (gezins)systeem een toegesneden mix van interventies wordt toegepast.

⁹ Jongeren die geoorloofd en ongeoorloofd geen onderwijs volgen

¹⁰ Verlengde jeugdzorg betekent dat een jongere al voor het 18e levensjaar jeugdhulp ontving en dat dit is voortgezet. Dat kan tot het 23e levensjaar.

¹¹ Jongeren die thuis zitten zonder werk, uitkering, startkwalificatie, de zogenaamde bankzitters (18-23 jaar). Deze groep heeft geen werk of dagbesteding en is alleen geregistreerd bij bureau Leerplicht.

¹² Jongeren die zonder startkwalificatie school verlaten.

¹³ Cijfers over Wajong, werkzoekend en jongeren in de werkloosheidswet (WW) heeft de gemeente geen beschikking over omdat deze door het UWV respectievelijk het rijk worden beheerd en niet op regionaal niveau inzichtelijk gemaakt. Wel is bekend dat er landelijk minder jongeren in de WW komen. Voor dit overzicht zie: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83427NED/table?dl=B9FA> (16-5-2018).

¹⁴ De precieze overlap tussen de groepen is niet bekend. Ter bescherming van de privacy mogen databases niet één op één aan elkaar gekoppeld worden.

3. Analyse

De kwetsbare positie van jongeren kenmerkt zich door problemen op meerdere leefdomeinen: leren, werken, zorg, inkomen en/of wonen en steun uit hun netwerk. We zien deze punten niet los van elkaar, omdat ze elkaar beïnvloeden en kunnen versterken. Het hebben van geen startkwalificatie kan bijvoorbeeld leiden tot een slechte positie op de arbeidsmarkt, daardoor weinig inkomen en vervolgens schulden en geen stabiele woonplek. In dit hoofdstuk zijn knelpunten uitgewerkt waar kwetsbare jongeren mee te maken kunnen krijgen. Voor al deze punten geldt dat het landelijk een probleem is, en dat dit lokaal ook gezien en erkend wordt.

3.1 Knelpunt: *Inkomen & Schulden*

Een groot risico is de vaak zwakke financiële positie van kwetsbare jongeren. Waar andere jongeren nog hun ouders als (financiële) achtervang hebben, die hen bovendien kunnen helpen met hun financiën, staan kwetsbare jongeren hier vaker alleen voor. Financiële problemen op jonge leeftijd geven een slechte start op teveel leefdomeinen en bedreigen de weg naar zelfstandigheid en onafhankelijkheid.¹⁵

Schulden:

- Oplopende schulden doordat jongeren voor de wet meerderjarig zijn en schulden mogen aangaan, zoals abonnementen voor telefonie of andere zaken. Jongeren zonder opleiding en werk kampen regelmatig met een problematische financiële situatie of schulden.¹⁶
- Problematische schulden bij jongeren zijn heel lastig te saneren. Dit komt doordat een vast inkomen en verblijfplaats een eis is om in aanmerking te komen voor een minnelijke of wettelijke schuldregeling. Studenten die studiefinanciering ontvangen en werkende jongeren met wisselende inkomsten of een inkomen op het niveau van het wettelijk minimumjeugdloon komen niet in aanmerking. Voor hen is alleen schuldstabilisatie mogelijk.

Inkomen/toeslag:

- Inkomen lager dan het wettelijk minimumloon. Werkende jongeren van 18-21 jaar moeten rondkomen van het wettelijk minimumjeugdloon, dat aanzienlijk lager is dan het wettelijk minimumloon.
- Bijstandsuitkering van jongere van 18-21 is lager dan een reguliere bijstandsuitkering (dit heeft te maken met de onderhoudsplicht van ouders).
- De onderhoudsplicht van ouders op grond van het Burgerlijk Wetboek voor hun kinderen totdat ze de leeftijd van 21 jaar bereiken (of zelfs later indien ze studeren). De hoogte van het wettelijk minimumloon voor jongeren is om deze reden een stuk lager. De ouders worden geacht bij te dragen. Omdat dit bij minder draagkrachtige ouders vaak niet gebeurt, is de stap om te studeren met name voor minder kapitaalkrachtige jongeren groter. Ook kan een

¹⁵ Uit recent gedragswetenschappelijk onderzoek blijkt dat het hebben van problematische schulden bij jongeren een veel verwoestender effect heeft en langduriger schade toebrengt dan bij volwassenen van 27 jaar en ouder.

¹⁶ - Zo heeft 37% van de jongeren op het MBO landelijk een schuld, en heeft één op de vier daadwerkelijk betalingsachterstanden.

verstoorde gezinssituatie problemen opleveren bij het voldoen aan de onderhoudsverplichting.

- Kostendelersnorm. De kostendelersnorm bepaalt dat, als meerdere personen van 21 jaar of ouder een woning delen, de bijstandsuitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 21 jaar of ouder in dezelfde woning, hoe lager de bijstandsuitkering.
- De eigen (zorg)bijdrage die jongeren moeten betalen als ze 18 jaar worden. Dat kan een belemmering zijn om zorg te accepteren of voort te zetten.
- Onvoldoende kennis over financiële ondersteuningsregelingen bij jongeren en professionals, zoals de individuele studietoelage voor jongeren die niet naast hun studie kunnen werken of een laag inkomen hebben, doordat hun ouders niet (voldoende) kunnen bijdragen. Ook: Als een jongere 18 jaar of ouder is en volledig dagonderwijs volgt dat geen beroepsonderwijs of hoger onderwijs is, maakt hij/zij aanspraak op de Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Schoolkosten (WTOS). Ook bijv. een leerling die in 6 VWO 18 jaar is geworden heeft hier recht op.
- Verwarrende leeftijdsverschillen voor financiële wetten. De financiële wetten waar jongeren onder vallen verschillen van de wetten waar hun ouders onder vallen. Dit werkt verwarring in de hand. Zo biedt de gemeente Hilversum een collectieve zorgverzekering voor inwoners die een inkomen hebben tot 130% van de bijstandsnorm die op hun van toepassing is. Jongeren krijgen minder bijstand dan 21+ jarigen, dat betekent dat ze met betaald werk al snel boven de voor hun geldende bijstandsnorm komen en dan niet in aanmerking komen voor de collectieve zorgverzekering.

3.2 Knelpunt: jongeren die niet in beeld zijn en onvoldoende ondersteuning krijgen

Jongeren die ondersteuning nodig hebben zijn niet altijd voldoende in beeld bij professionals, of zij willen bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar geen ondersteuning meer. Ze zijn moe van alle verschillende hulpverleners en hebben er geen vertrouwen meer in of denken het niet meer nodig te hebben.

- Jongeren die “zorg- of hulpverleningsmoe” zijn: zij willen niets meer te maken hebben met hulpverleners of professionals. Zij komen bijvoorbeeld uit een gesloten jeugdzorginstelling of hebben bepaalde ervaringen met jeugdhulpverleners waardoor zij alle hulp weigeren. Jongeren hebben het recht geen hulp te willen¹⁷.
- Jongeren in een kwetsbare positie missen een vast figuur in hun netwerk om op terug te vallen bij de voorbereiding op zelfstandigheid.
- Onbekendheid met volwassen verantwoordelijkheden. Het is lastig om informatie over wetten en financiële ondersteuningsmogelijkheden onder de aandacht te brengen bij jongeren. Ook als jongeren ervan weten, is de omgang en uitvoering van hun verantwoordelijkheid soms te veel gevraagd of te complex.
- Pleegzorgleeftijd. Recent is de pleegzorgleeftijd landelijk opgehoogd naar 21 jaar, maar ook op 21-jarige leeftijd zijn er jongeren die nog ondersteuning nodig hebben om een goede start te maken met hun volwassen zelfstandige leven. Ter vergelijking: gemiddeld gaan Nederlandse jongeren pas met 24 jaar het huis uit.
- Jongeren die gaan zwerven of bankhoppen door gebrek aan betaalbare woningen. Jongeren worden – net als andere woningzoekers – geconfronteerd met een krappe huizenmarkt. Zij kunnen zich pas vanaf 18 jaar inschrijven en hebben beperkt inkomen. Dit kan er voor zorgen dat jongeren geen adequate woonplek kunnen vinden en gaan zwerven. Ook zijn er jongeren die nog niet zelfstandig kunnen wonen, maar waar voor beschermd wonen te zwaar is.

¹⁷ Uiteraard wordt het meteen anders als het de veiligheid van anderen betreft. Een ander risico dat hieruit volgt is dat ze een aantal jaar buiten beeld zijn en weer terug komen in bijvoorbeeld de maatschappelijke opvang.

- De verplichte zoekperiode van 4 weken bij het aanvragen van een uitkering kan er voor zorgen dat een jongere afhaakt en buiten beeld raakt. Hilversum biedt om deze reden wel begeleiding aan.
- Een knip in de zorg als een jongere 18 jaar wordt, ook als deze opnieuw een traject toegewezen krijgt zoals begeleiding. Bij de overgang naar volwassenheid moet altijd opnieuw een indicatie worden afgegeven, ook als het om hetzelfde soort product gaat. Dat betekent dat hulp nooit zomaar 1 op 1 doorloopt, er komen altijd handelingen aan te pas. Bovendien is de gemeente wel verantwoordelijk voor de inkoop van jeugdhulp maar zijn er verscheidene producten of trajecten waar de gemeente niet meer voor verantwoordelijk is als een jongere 18+ is. Dit geldt bijvoorbeeld volwassenen GGZ, langdurig verblijf voor volwassenen, etc.

3.3 Knelpunt: onvoldoende preventie en begeleiding naar school of werk

Geen startkwalificatie of (vervolg)opleiding leidt tot een slechtere positie op de arbeidsmarkt. Hier werken we aan, maar de samenwerking en afstemming tussen organisaties daarbij kan beter. Ook kunnen we meer preventief signaleren en laagdrempelig ondersteunen, zodat jongeren niet afglijden.

- Er is een groep jongeren die bij hun ouders woont, geen werk en geen startkwalificatie of andere bewuste dagbesteding heeft. Een deel van deze groep zou wel graag willen werken, maar wij hebben ze nu onvoldoende in beeld. Deze groep loopt risico op problemen. Samen met het Regionaal Bureau Leerplicht probeert de gemeente deze groep in beeld te krijgen, maar het vraagt ook om meer laagdrempelige signalering door partners in de buurt van deze jongeren.
- De verdeling van verantwoordelijkheden (school, leerplicht, gemeente) bij uitstroom uit zorg of van school staat op papier beschreven, in de praktijk kan de samenwerking tussen deze partijen beter op elkaar afgestemd worden. Alle uitvoerende organisaties, van, namens of in opdracht van de gemeente willen meer duidelijkheid over wat er van hen op welk moment verwacht wordt. Dit betreft met name afspraken tussen consultants of hulpverleners wanneer een cliënt is overgedragen en wie de verantwoordelijkheid heeft om taken op te pakken. Dit knelpunt speelt ook op regionaal niveau bij gecontracteerde zorgaanbieders en (boven)regionale partners
- Er moet betere afstemming komen tussen alle taal-regelingen (ISK, inburgering, educatie en MBO). Een voorbeeld: Bij jeugdigen die niet in Nederland zijn opgegroeid lukt het niet altijd om hen in de internationale schakelklas op het gewenste taalniveau te krijgen. Als zij 18 jaar worden en niet meer verplicht zijn om de ISK te volgen, haken zij af. In de praktijk kunnen zij dan niet terecht op vervolgonderwijs, omdat hun taalniveau niet aansluit. Zij moeten dan alsnog op een andere manier proberen hun taalniveau op peil te krijgen, bijvoorbeeld via de volwasseneneducatie. Ook hebben zij vaak geen stabiele positie op de arbeidsmarkt en zijn zij ondertussen afhankelijk van anderen voor hun levensonderhoud. Uiteindelijk dreigen deze jongeren daardoor tussen wal en schip te vallen, omdat ze geen vervolgopleiding kunnen starten en hun arbeidsmarktpositie zwak is.
- Te weinig preventie en signalering. Preventie kan worden verbeterd door oa laagdrempelige hulp en welzijnswerk in de buurt. Dan kunnen kwetsbare jongeren eerder gesignaleerd en gecoacht worden. Maar preventie kan ook vruchten afwerpen in het beter begeleiden van jongeren naar school of werk door betere samenwerking tussen organisaties.

4. Speerpunten en activiteiten

Jongeren waarvan we als Hilversum weten dat ze kwetsbaar zijn adviseren of begeleiden we zodat zij zelfstandig als volwassene kunnen functioneren. De consulententeams van het Sociaal Plein, Jeugd en Gezin, leerplicht, welzijnswerk, zorgaanbieders en andere stakeholders werken samen om ondersteuning op maat te regelen. Zo is er samenwerking tussen onderwijs, zorgaanbieders en leerplicht om jongeren die dreigen uit te vallen, binnen het onderwijs te houden.

De gemeente Hilversum wil wat goed gaat verder verstevigen en uitbouwen. We werken samen met de regio Gooi en Vechtstreek voor betere aansluiting in de zorgstructuur die rekening houdt met de behoeften van kwetsbare jongeren. Op basis van de knelpunten zijn een aantal speerpunten en activiteiten benoemd waar we mee aan de slag zijn of gaan. We doen dit samen met samenwerkingspartners, en de interne focusgroep 18-/18+¹⁸ waarin verschillende disciplines zijn vertegenwoordigd. Onderstaand vindt u per speerpunt (gekoppeld aan de knelpunten) de belangrijkste activiteiten die lopen, welke we versterken en welke nieuw zijn. Speerpunten:

- Kwetsbare jongeren hebben hun financiën op orde en pakken schulden aan
- Kwetsbare jongeren zijn blijvend in beeld en krijgen passende ondersteuning
- Kwetsbare jongeren gaan naar school of werk.

Ook zetten we in op preventie. Voor het bereiken van bovenstaande punten is samenwerking en afstemming tussen verschillende organisaties cruciaal.

4.1 Speerpunt: Financiën op orde & aanpak schulden

Lopende activiteiten:

- Jongeren krijgen voorlichting op ROC-scholen over financiële gezondheid

Lopende activiteiten die we gaan versterken:

- Gemeentebreed versterken we de preventieve aanpak van dreigende schulden. Dit wordt herijkt in het minimabeleid 2019.
- Folder 'je wordt 18' aanscherpen met daarin voorlichting over mogelijkheden Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (Wtos) (is rijksvoorziening), zorgtoeslag, individuele studietoeslag, schulden, registratie etc.

Nieuwe activiteiten:

- Mogelijkheid onderzoeken om saneringskredieten te verstrekken aan jongeren met problematische schulden zoals men bijvoorbeeld in Den Haag doet in het Schuldenlab. Dit komt aan de orde in het nieuwe beleidsplan schuldhulpverlening najaar 2018.
- Pilot 'Peer education program' in 20 klassen op MBO-school waarin jongeren zelf voorlichting geven aan andere jongeren over financiën (peer-to-peer).

4.2 Speerpunt: Jongeren blijvend in beeld en passende ondersteuning

Lopende activiteiten:

- Een jeugdige van zeventien en een half jaar met geïndiceerde jeugdhulp via de gemeente heeft contact met de jeugdconsulent van het Sociaal Plein om samen te bespreken wat deze persoon nodig heeft qua ondersteuning als hij/zij volwassen wordt, indien nodig vindt overleg met de Wmo consulent plaats.
- In regionaal verband wijzen we financieel haalbare woningen met voorrang toe aan jongeren¹⁹ (zie hiervoor de Huisvestingsverordening).

¹⁸ Hierin zijn oa jeugdconsulenten, consulenten wmo, participatie, beleid vertegenwoordigd.

¹⁹ Huisvestingsverordening Gooi- en Vechtstreek 2015. Bij toewijzing van sociale huurwoningen geldt het principe van de wachtrij: hoe langer je staat ingeschreven in WoningNet hoe groter je slaagkans. onder jongeren tot 25 jaar worden daarnaast ook nog jaarlijks 350 woningen verloot

- Er komen 8 tijdelijke opvangplekken voor dak- en thuisloze jongeren in de regio in 2018, dit doen we met de Regio Gooi en Vechtstreek. In regionaal verband evalueren we omstreeks eind 2019 de 8 tijdelijke opvangplekken voor dak- en thuisloze jongeren.

Lopende activiteiten die we gaan versterken:

- Meer aandacht voor de warme overdracht tussen consulent en zorgverlener waarbij de juiste informatie wordt gedeeld, gecommuniceerd over wachttijd, afspraken gemaakt over wie de regie heeft en wat dat betekent. Afspraken over aan wie signalen kunnen worden doorgegeven dat hulpverlening niet goed gaat of gestopt is moeten aan alle partijen helder zijn, en indien mogelijk moet de jongere hier toestemming voor geven zodat er geen onduidelijkheid is over het delen van persoonsgegevens.
- Alle voortijdig schoolverlaters en thuiszitters worden door het RBL benaderd, als ze gemeld worden bij het RBL door scholen of andere partners. Het RBL maakt afspraken met de jongere en zijn/haar ouders en stemt hierover af met onderwijs, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, hulpverlening en consulenten van de gemeenten. De afspraken met de voortijdig schoolverlaters en de thuiszitters zijn gericht op terug keer naar onderwijs en als dat niet lukt naar werk en of een andere zinvolle dagbesteding. De afspraken tussen RBL en consulenten van de gemeenten gaan we versterken.
- In regionaal verband hebben we continue aandacht voor wat er al is op gebied van huisvesting voor kwetsbare jongeren en wat hier nog nodig is.

Nieuwe activiteiten:

- Verkennen en uitwerken van een toekomstplan voor jongeren, bijv. die uit een instelling of pleegzorg komen. In dit plan, ook wel perspectiefplan genoemd, staat wat er nodig is mbt woonplek, opleiding en werk, inkomen evenals de benodigde zorg/ondersteuning nadat de jongere 18 jaar is. De sociale context van de jongere is onderdeel van dit plan en het plan is gericht op empowerment.
- Voor elke jongere van 16-23 jaar met geïndiceerde jeugdhulp die in een moeilijke gezinssituatie zit, en daar behoefte aan heeft de mogelijkheid bespreken van een vrijwillige mentor, maatje of coach, bijvoorbeeld uit het netwerk.
- We maken pleegzorg aantrekkelijker voor pleegouders door hen beter te ondersteunen. dit pakken we op in regionaal verband.²⁰
- We verkennen samenwerking in pilot met huisartsen en andere partijen over het inzetten van adequate hulp aan jongeren die ondersteuning nodig hebben.

4.3 Speerpunt: Preventie en begeleiding naar school of werk

Lopende activiteiten:

- Samenwerking Sociaal Plein, jeugdboa's/wijkagent en buurtcoördinatoren om jongeren die afglijden vroegtijdig te kennen en te begeleiden
- Aan een aantal scholen in Hilversum zijn contactgegevens van jeugdconsulenten gekoppeld zodat deze benaderd kunnen worden bij vragen, zo kunnen zij jongeren die hier baat bij hebben effectiever doorgeleiden naar ondersteuning.
- Om jongeren gericht en duurzaam naar werk te begeleiden als onderwijs geen optie meer is, heeft het Sociaal Plein een speciaal jongerenteam.
- Lokaal geven we uitvoering en verdere invulling aan het Regionaal uitvoeringsprogramma "Match op Meedoen" dat gericht is op een goede aansluiting tussen onderwijs en

jongeren maken daarmee dubbele kans op een sociale huurwoning. Jongeren tot 23 hebben nog een extra 'probleem' - voor hen geldt de wet op de Huurtoeslag alleen voor een woning met een huur tot 450 euro. daarom worden dat type woningen / met die prijs bij voorrang toegewezen aan jongeren tot 23 jaar.

²⁰ Zie de notitie Jeugdhulp in gezinsvormen die in oktober 2018 is vastgesteld.

arbeidsmarkt. Dit is onder meer gericht op de terugdringing van vroegtijdig schoolverlaters, bankzitters, en andere kwetsbare groepen jongeren.

- M@zl is een ziekteverzuimaanpak, deze wordt op alle scholen voor voortgezet onderwijs binnen de Gooi en Vechtstreek geïmplementeerd.
- Toeleiding vanuit Praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar werk/arbeidsparticipatie.
- Jongeren vanuit het Praktijkonderwijs met een blijvende beperking die in aanmerking kunnen komen voor een indicatie doelgroepregister kunnen via deze praktijkroute een baan krijgen vanuit de banenafpraak tussen werkgevers en overheid waardoor begeleiding op de werkplek gegarandeerd wordt.
- Hilversum heeft een overeenkomst met de Tomin Groep over beschut werk. Deze werkvorm is in principe de laatste stap na re-integratie naar regulier werk. Als een jongere is aangewezen op een beschutte werkplek en daar op grond van een indicatie recht op heeft, kan Hilversum deze plek aanbieden.
- We leveren maatwerk bij de vier weken zoektermijn in de Participatiewet als het gaat om kwetsbare jongeren.

Lopende activiteiten die we gaan versterken:

- Afgestemde inzet op zorgoverleggen op het onderwijs door jeugdconsulenten, leerplichtambtenaren, jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen voor advisering, voor goede signalering en eventueel doorverwijzing naar de juiste ondersteuning. Hierin wordt gekeken naar de zorgvraag en –behoefte van de scholen.
- Meer samenwerking tussen de teams van het Sociaal Plein en verdere professionalisering en kennis over kwetsbare jongeren 18-/18+. De samenwerking wordt verder uitgewerkt in de focusgroep 18-/18+ waar verschillende disciplines inzitten. Ook verkennen we de mogelijkheid van het inzetten van een speciale jongeren regisseur/jongerenloket voor kwetsbare jongeren, die breder kijkt naar alle levensdomeinen.
- Jongerenwerk zet sport in om jongeren te signaleren, en te ondersteunen of doorverwijzen waar nodig. We verkennen of daarin de samenwerking met sportverenigingen kan worden uitgebreid binnen de huidige activiteiten.

Nieuwe activiteiten:

- Zorgen we dat de wachtlijsten van zorgaanbieders voor jeugdhulp beperkt zijn door het instellen van een regionaal wachtlijstbeheerder die dit probleem aanpakt op regionaal niveau (ovb dat het transformatieplan wordt goedgekeurd).
- Gemeenten, zorgaanbieders en onderwijsinstellingen ontwikkelen onderwijszorgarrangementen en met innovatieve arrangementen wordt geëxperimenteerd. Zo wordt in regionaal verband (ovb van goedkeuring transformatieplan) uitvoering gegeven aan het huidige project Jeugdhulp in het (speciaal) onderwijs, waarbij als start het pilotproject Rebound wordt uitgevoerd. Rebound is een bovenschoolse voorziening gespecialiseerd in jongeren tussen de 12 en 17 jaar die dreigen te ontsporen of vast te lopen in regulier onderwijs. Doel van Rebound is om jongeren toe te rusten voor een succesvolle terugkeer naar het reguliere onderwijs. Dit project ontwikkelt onderwijszorgarrangementen voor kinderen op het speciaal onderwijs met als doel om deze kwetsbare kinderen onderwijs te laten volgen en direct de juiste hulp op school in te zetten. Naar verwachting worden de eerste resultaten in 2019 opgeleverd.
- We zijn continue aan het kijken hoe we jongeren beter begeleiden naar werk en school. Het gaat om een betere aansluiting tussen onderwijs, werk en jeugd. In de regionale samenwerking wordt op dit moment het marktwerkingsplan ambtelijk regionaal voorbereid. Hierin heeft de aansluiting jongeren-arbeidsmarkt speciale aandacht. Daarbij kijken we naar kansen om jongeren aan het werk te helpen en jeugdwerkloosheid te bestrijden.
- Taalniveau op peil: Onderzoeken we met de Regio Gooi en Vechtstreek samen met het ROC in het schooljaar 2018-2019 de omvang en de onderwijsloopbaan van de groep jongeren wiens

taalniveau door migratie niet op het juiste niveau is om Nederlands (vervolg)onderwijs te volgen. In regionaal verband brengen we de kosten in beeld en de mogelijkheden om onderwijs, examens, en financieringsstromen beter op elkaar af te stemmen en te sturen op kwalitatief beter afgestemd onderwijs op deze jongeren.

5. Financiering

Er wordt voor de activiteiten genoemd in deze notitie geen budget gevraagd, aangezien de activiteiten al zijn bekostigd vanuit andere beleidsprogramma's. Een aantal nieuwe activiteiten pakken we op in regionaal verband, een aantal werken we uit in samenwerking met andere beleidsterreinen, zoals schuldhulpverlening en een aantal activiteiten met de focusgroep 18-/18+. Doordat de nieuwe activiteiten al vanuit andere beleidsprogramma's gedekt zijn, is er geen extra budget benodigd voor de uitvoering van deze notitie. Zie ook onderstaande tabel voor een overzicht. De huidige activiteiten lopen ook vanuit de andere beleidsprogramma's gewoon door.

Voor de volledigheid; er gaan ook vanuit andere begrotingsposten middelen (in)direct naar kwetsbare jongeren, denk aan inkoop jeugdhulp en Wmo. Deze zijn niet in deze tabel meegenomen. Dat geldt ook voor de middelen voor bijv. aanpak voortijdig schoolverlaten en jongerenwerk.

Afhankelijk van de uitkomsten van de onderstaande verkenningen, zullen wij eventueel met voorstellen komen voor uitvoering van activiteiten. Daarbij zullen we de raad vragen de daarbij behorende financiële middelen te verstrekken, indien de activiteiten (voortvloeiend uit deze verkenningen) niet uit bestaand budget gedekt kunnen worden. Dit is vooralsnog niet duidelijk of dat nodig is en wat de benodigde middelen dan zullen zijn. Vooralsnog zijn daar geen gelden voor begroot.

Tabel nieuwe activiteiten 2019.

Inzet	Versterking van	Gevraagd budget extra	Toelichting
Speerpunt 4.1: Speerpunt Financiën op orde en aanpak schulden			
Mogelijkheid onderzoeken om saneringskrediet te verstrekken aan jongeren	Versterking uitgangspositie jongeren die in problematische schulden zitten	Geen	Meenemen in onderzoek nieuw beleidsplan schuldhulpverlening voorjaar 2019
Pilot peer to peer informeren over financiën op MBO scholen	Ter bevordering van kennisdeling over financiën/schulden door jongeren aan jongeren.	Geen: al gedekt vanuit budget 'Zorg naar Welzijn'.	Pilot op MBO-school in 20 klassen.
Speerpunt 4.2: Jongeren blijvend in beeld en passende ondersteuning			
Verkennen van het inzetten van een Toekomstplan	Het inzetten van een toekomstplan bij 16 of 17 jaar, en wie hier op stuurt voor 18 en na 18 jaar en hoe de verschillende domeinen werk, inkomen, school, huis,	Geen	Oppakken met focusgroep 18-/18+.

	zorg te betrekken en af te stemmen.		
Vrijwillige mentor, maatje of coach bij voorkeur uit eigen netwerk inzetten	Jongeren blijven in beeld en houden zorg als dat nodig is	Geen: Dekking vanuit ambulante jeugdhulp budget	Dekking vanuit ambulante jeugdhulp.
Versterken van pleegzorg	Aantrekkelijker maken van pleegzorg en gezinshuizen	Geen: is al gedekt vanuit zorgbudgetten jeugd	Zie vastgestelde notitie 'Jeugdhulp in gezinsvormen'.
Betere afspraken over warme overdracht. Plus verkennen mogelijkheden 'eigen regisseur' voor jongeren voor alle levensdomeinen.	Afspraken jeugdconsulent-instelling Afspraken RBL-jongerenteam-school-samenwerkingsverband	Geen	Oppakken met focusgroep 18-/18+
Verkennen samenwerking met huisartsen en andere partijen over het inzetten van adequate hulp aan jongeren die ondersteuning nodig hebben.	Jongeren beter in beeld	Geen	Verkenning vindt al plaats door Sociaal Plein. Ook is dit onderdeel van de ingediende aanvraag Transformatiefonds Jeugd.
Regionaal wachtlijstbeheerder	Minder wachttijden jeugdhulp	Geen: wordt (ovb van honorering) gedekt vanuit Transformatiefonds Jeugd	Zit in het de gediende aanvraag Transformatiefonds Jeugd. Eind 2018 wordt duidelijk of het plan wordt gehonoreerd.
Speerpunt 4.3: Preventie en begeleiding naar school of werk			
Versterking samenwerking Sociaal Plein	Samenwerking, onderzoek naar inzicht in elkaars aanmeldingen, warme overdracht faciliteren	Geen: wordt al gedekt vanuit project Winst	
Pilot project Rebound	Jongeren naar school	Geen: wordt (ovb van honorering) gedekt vanuit Transformatiefonds Jeugd	Zit in het de gediende aanvraag Transformatiefonds Jeugd. Eind 2018 wordt duidelijk of het plan wordt gehonoreerd.

Verkenning Taalniveau jongeren op peil	Versterking samenhang taalstructuren	Geen	Opgepakt binnen onderwijs – van kind tot volwassene- in regionaal verband
--	---	------	---

6. Monitoren en evalueren

Met de interventies die we inzetten willen we bijdragen aan het versterken van een steviger start voor kwetsbare jongeren. Echter, dé kwetsbare jongere bestaat niet. Het is een zeer diverse groep, die met veel verschillende risicofactoren te maken kunnen hebben.²¹ Dat maakt meten lastig. Onderstaand de indicatoren. De indicatoren op zichzelf zeggen niet voldoende.

Als we meer moeite doen om kwetsbare jongeren te vinden en te bereiken kan dit zorgen voor een eventuele toename. Terwijl goede preventieve maatregelen kunnen leiden tot een afname van het aantal jongeren in een kwetsbare positie. Daarom is het nodig om naast het monitoren op onderstaande indicatoren ook een kwalitatieve evaluatie uit te voeren. Aan de hand van interviews met jongeren zelf, de focusgroep 18-/18+ en samenwerkingspartners als RBL, evalueren we waar de integrale samenwerking anders moet of kan, wat veelbelovend is en wat we verder uit bouwen.

Indicatoren	Referentie waarde	Streef waarde	Bron
Aantal jongeren (18 tot en met 24 jaar) met problematische schulden die een passend productaanbod krijgen**	2016:45 jongeren 2017:36 jongeren	40 jongeren	Plangroep/Sociaal Plein
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie, percentage deelnemers aan het VO en MBO onderwijs**	1,5% (2016)	1,5%	DUO, Ingrado (wettelijke indicator, zoals opgenomen in begroting)
Percentage jongeren (18-27) van de bijstandsgerechtigden	In Hilversum is het percentage jongeren 9.6% van de groep bijstandsgerechtigden. Landelijk gemiddelde lag dit in 2017 op 11% van het totaal aantal bijstandsgerechtigden.	9 %	CBS

*Momenteel hebben we voor deze groep alleen een schuldhulpverleningstraject bij Plangroep, hier zijn echter veel voorwaarden aan verbonden, zoals een vast inkomen en vaste verblijfplaats. We gaan in het nieuwe beleidsplan schuldhulpverlening (voorjaar 2019) in op wat we nog meer voor producten voor jongeren met problematische schulden kunnen inzetten. De streefwaarde van 40 is het gemiddelde van 2016 en 2017.

** wettelijke indicator

²¹ NJI Feiten en cijfers. Jongeren van 16-27 op weg naar zelfstandigheid.

Bijlage Leeftijdsgrenzen in zicht²²

²² Raad voor volksgezondheid en samenleving (2018) Leeftijdsgrenzen. Betere kansen voor kwetsbare jongeren.

